

Κεφάλαιο 8ο

Αναφορικές προτάσεις

I. Ονοματικές και Επιρρηματικές αναφορικές προτάσεις

Ερωτήσεις

Πώς απαντάμε

Να εντοπίσετε το είδος των αναφορικών προτάσεων με βάση τον συντακτικό τους ρόλο (ονοματικές – επιρρηματικές).

Εξετάζουμε εάν η αναφορική πρόταση:

- α. Είναι ονοματική: έχει θέση ονόματος, δηλαδή λειτουργεί ως υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορούμενο ή ονοματικός προσδιορισμός.
- β. Είναι επιρρηματική: έχει θέση επιρρηματικού προσδιορισμού, δηλαδή δηλώνει χρόνο, τρόπο, τόπο κ.λπ.

II. Προσδιοριστικές και Παραθετικές αναφορικές προτάσεις

Ερωτήσεις

Πώς απαντάμε

Να εντοπίσετε το είδος των αναφορικών προτάσεων με κριτήριο το εάν αποτελούν αναγκαίο ή μη συμπλήρωμα του προσδιοριζόμενου όρου (προσδιοριστικές – παραθετικές).

Εξετάζουμε εάν η αναφορική πρόταση:

- α. Είναι προσδιοριστική: αποτελεί αναγκαίο για την ακρίβεια του νοήματος συμπλήρωμα του προσδιοριζόμενου όρου και δεν χωρίζεται από αυτόν με κόμμα.
- β. Είναι παραθετική: δεν αποτελεί αναγκαίο για την ακρίβεια του νοήματος συμπλήρωμα του προσδιοριζόμενου όρου και χωρίζεται από αυτόν με κόμμα.

Οι αναφορικές προτάσεις διακρίνονται

I. Με βάση τον συντακτικό τους ρόλο σε:

A. Ονοματικές

B. Επιρρηματικές

Εισάγονται

Με αναφορικές αντωνυμίες:

ο οποίος, όποιος, οποιοσδήποτε, ό,τι, οτιδήποτε, που (όταν αναφέρεται σε ονόματα), όσος κ.λπ.

Με αναφορικά επιρρήματα

ή άλλους αναφορικούς επιρρηματικούς προσδιορισμούς:

όπου, οπουδήποτε, τότε που, όποτε, οποτεδήποτε, όπως, καθώς, σαν, όσο, οσοδήποτε

Συντακτικός ρόλος

Χρησιμοποιούνται ως ονόματα:

υποκείμενο, αντικείμενο, κατηγορούμενο κ.λπ.

Χρησιμοποιούνται ως επιρρηματικοί προσδιορισμοί:

τόπου, τρόπου, χρόνου, ποσού κ.λπ.

Προσδιορίζουν

Όνομα:

ουσιαστικό, επίθετο, αντωνυμία κ.λπ.

Επιρρηματικό προσδιορισμό: επίρρημα κ.λπ.

Παραδείγματα

Τακτοποίησε τα πράγματα που θέλεις.

Τακτοποίησε τα πράγματα όπως εσύ θέλεις.

II. Με βάση εάν αποτελούν αναγκαίο ή μη συμπλήρωμα σε:

A. Προσδιοριστικές

B. Παραθετικές

Νόημα

Αποτελούν **αναγκαίο** προσδιορισμό της προηγούμενης πρότασης, χωρίς τον οποίο το νόημα δεν είναι ακριβές.

Δεν αποτελούν **απαραίτητο** συμπλήρωμα της προηγούμενης πρότασης, αλλά έναν επιπρόσθετο –μη αναγκαίο για το νόημα–προσδιορισμό.

Στίξη

Ακολουθούν τον προσδιοριζόμενο όρο **χωρίς κόμμα**.

Χωρίζονται από τον προσδιοριζόμενο όρο με **κόμμα** (ή με παύλες, παρενθέσεις κ.λπ.).

Επιτονισμός

Διαβάζονται **μαζί** με τον προσδιοριζόμενο όρο, χωρίς παύση και διαφορετικό τόνο φωνής.

Διαβάζονται **χωριστά** από τον προσδιοριζόμενο όρο, με σύντομη παύση και διαφορετικό τόνο φωνής.

Παραδείγματα

Το σχολείο που πηγαίνω βρίσκεται στην οδό Υψηλάντου.

Μένω στην οδό Υψηλάντου, όπου βρίσκεται και το παλιό μου σχολείο.